

Szenes Zoltán ny. vezérezredes:

ÚJ KORSZAK KEZDŐDIK? AZ ENSZ-BÉKEFENNTARTÁS KIHÍVÁSAI

DOI: 10.35926/HSZ.2026.2.3

ÖSSZEFOGLALÓ: Az Egyesült Nemzetek Szervezete (ENSZ) 2025-ben ünnepelte születésének 80. évfordulóját. A szabályokon alapuló világrend meggyengülése, új hatalmi erőközpontok formálódása, Donald Trump amerikai elnök „első Amerika” politikája nehéz helyzetbe hozta a jubiláló világszervezetet. Az erőfeszítések ellenére az ENSZ nem tudott hatékonyan fellépni az orosz–ukrán háború befejezése és a gázai katonai konfliktus megoldása érdekében. Különösen a hidegháború befejezése után a sikeres békefenntartás feltételrendszere megromlott, a missziók száma és mérete csökkent, a konfliktusmegoldó képessége meggyengült. A tanulmány értékeli a napjainkra kialakult helyzetet, részletesen vizsgálja a békeműveletek finanszírozásának nehézségeit, áttekinti a magyar hozzájárulásokat. Arra következtetésre jut: az elkövetkező évek fontosak lesznek a megújulás lehetőségeit tekintve annak érdekében, hogy 2028-ra, a békefenntartás 80. évfordulójára az ENSZ egyik meghatározó tevékenysége ismét a régi fényében ragyoghasson.

KULCSSZAVAK: ENSZ, békefenntartás, békeműveletek, missziók, finanszírozás, Magyar Honvédség

A SZERZŐRŐL:

Prof. em. Dr. Szenes Zoltán ny. vezérezredes, a hadtudomány kandidátusa, a Magyar ENSZ Társaság Kormányzó Tanács tagja (ORCID: 0000-0003-1886-2273; MTMT: 10002083)

BEVEZETÉS

A békefenntartás a 80 éves ENSZ egyik sikertörténetének, a világszövetség „találmányának” számított, de a jubileum ünneplése során már láthatóak voltak a sötét felhők. Immár nemcsak az elmélet hiányosságairól van szó, hogy például a békefenntartásnak nincs elfogadott definíciója az Alapokmányban, hanem a világszervezet konfliktuskezelő képessége is vita tárgyává vált, a misszióknak a gyengülő nemzetközi rend és a nagyhatalmi vetélkedés körülményei között kell feladataikat teljesíteni. Mivel az „ENSZ-alkotmány” explicite nem tartalmaz utalást a békefenntartás jogintézményére, a békefenntartás mai formájában egyfajta *szokásjog alapon* alakult ki: a Közgyűlés és a Biztonsági Tanács (BT) hatásköri kereteit kijelölő általános rendelkezések biztosítanak jogalapot a különböző missziók felállítására a világ konfliktusos térségeiben. A koncepció feltételezi, hogy az állandó BT-tagságot nyert nagyhatalmak mindent megtesznek a békefenntartás eredményességéért és hatékonyságáért. A válságkezelés és a békefenntartás jogi alapjait az *Alapokmány VI., VII. és részben VIII. fejezete*¹ tartalmazza. A Biztonsági Tanács megvizsgálhat minden olyan helyzetet, melyet a nemzetközi stabilitásra nézve veszélyesnek ítél meg, javaslatokat, ajánlásokat fogalmazhat

¹ ENSZ Alapokmány VI., VII., VIII. fejezet.

meg az érintett felek számára a viták békés úton történő rendezésére. A testület tevékenysége alapvetően *békéltetésre és vizsgálódásra* korlátozódik. Amennyiben a viszály elhúzódása vagy a konfliktus fennmaradása a nemzetközi békét és biztonságot veszélyezteti, a Biztonsági Tanács határozatot hozhat a probléma megoldására. Az Alapokmány VI. fejezete alapján kerül sor általában a *konfliktusmegelőzésre* (conflict prevention), a *békefenntartásra* (peacekeeping), a *béketeremtésre* (peace making), a *békeépítésre* (peace building) vagy *humanitárius műveletekre* (humanitarian operations). A VII. fejezet lehetővé teszi *erős eszközök* (beleértve katonai erőket) alkalmazását is arra az esetre, ha a konfliktusban lévő felek nem fogadják el az ENSZ BT politikai megoldási határozatát. *Békekikényszerítésre* az Egyesült Nemzetek általában olyan nemzetközi regionális szervezetet vagy egy alkalmi koalíciót (coalition of willing) kér fel, amelyik rendelkezik megfelelő kényszerítő erővel. A Biztonsági Tanács békefenntartásra a *VIII. fejezetet is felhasználhatja*, amely lehetővé teszi a regionális megállapodások vagy szervezetek (NATO, Afrikai Unió, Európai Unió) nemzetközi béke és biztonság feladataiba történő bevonását. A döntéshozatalhoz a BT-ben nagyhatalmi egyhangúságra, illetve legalább kilenc szavazatra van szükség ahhoz, hogy az ENSZ hatékonyan tudjon fellépni. A világszervezet azonban – ahogyan ezt az amerikai külügyminiszter a 2026. február 13. és 15. között megrendezett müncheni biztonságpolitikai konferencián felpanaszolta² –, nem tudta megoldani a gázai fegyveres konfliktust, eredménytelen volt az orosz–ukrán háborút lezáró békeközvetítésben, gyengének bizonyult az iráni rezsim szankcionálásában, de erőtlén volt a venezuelai diktátor elnök biztonsági fenyegetéseivel szemben is.

Jelen tanulmány a békefenntartás jelenlegi helyzetének értékelésével, a közeljövőben várható működésének elemzésével mutatja be a béke Nobel-díjas szervezet (1988) teljesítményét, lehetőségeit és korlátait, a megújulás nehézségeit. Egyben emlékeztet arra is, hogy az ENSZ az államok közötti együttműködés (napjainkban 193 tagállam) elősegítésére hivatott kormányközi nemzetközi szervezet, amely a nemzetközi jog, a béke és biztonság, a gazdasági fejlődés, a szociális ügyek és az emberi jogok területén csak annyit tud elérni, amennyire a tagállamok együttesen képesek.

BÉKEFENNTARTÁSI REFORMOK

A hidegháború befejezése után a világszervezet arra törekedett, hogy a változó környezetnek megfelelően módosítsa, fejlessze a békefenntartás elméletét és gyakorlatát. Túlzás nélkül állíthatjuk, a békefenntartás története a reformok története is, amelyen végighúzódik az ENSZ állandó modernizációs törekvése.

Az első reform *Butrosz Butrosz-Gáli* ENSZ-főtitkár nevéhez fűződött, aki a *Békeprogram* (*Agenda for Peace*) című kezdeményezésében lényegében egy béketevékenységi logikai modellt (ténymegállapítás, megelőző diplomácia, béketeremtés, békefenntartás, békeépítés) ajánlott a konfliktusok megoldására, amit 1995-ben kiegészített. A program mögött azonban a nemzetközi közösség megosztottsága miatt nem volt elég erő. Az 1990-es évek közepe az ENSZ történetének fekete lapjait jelentette (ruandai népirtás, 1994; boszniai békefenntartók elleni támadások, srebrenicai tömeggyilkosság, 1995). Gyorsan bebizonyosodott, hogy a Békeprogram megvalósítása nehézségekbe ütközik, ezért új kezdeményezésekre volt szükség. Az első nagy reformokat *Kofi Annan* (1997–2006) és *Ban Ki Mun* (2007–2016) fő-

² Rubio 2026.

titkárok vezették be, akik átfogó felülvizsgálatokkal és javaslatokkal törekedtek³ az ENSZ tekintélyének megerősítésére a béke és biztonság területén.

A 2017-től hivatalba lépett jelenlegi főtitkár, *António Guterres* vezetői víziójában is fontos helyet foglal el béke és a konfliktusok megoldásának feladatköre. A békefenntartás 70. évfordulójára⁴ a főtitkár 2018 márciusában elindította a „*Cselekvés a békefenntartásért*” (Actions for Peacekeeping, A4P) című programot,⁵ amely a békeműveletekkel kapcsolatos kölcsönös politikai elkötelezettségek növelésére törekedett. A főtitkár felszólította a tagállamokat, hogy csatlakozzanak a békefenntartás hatékonyságát javító programokhoz. A középpontba a tartós béke fenntarthatóságának javítását, a jobb műveleti végrehajtást, a békefenntartók megóvását és biztonságát, a teljesítmények értékelését és a nemzetekkel erősebb partneriséget állította. Az A4P programhoz napjainkig 155 ország (köztük Magyarország) és négy

nemzetközi szervezet (Európai Unió, NATO, Frankofón Világszervezet [OIF], Afrikai Unió) csatlakozott. A főtitkár 2021-ben megerősítette az A4P céljait, újabb kezdeményezéseket tett, hogy a tagállamok politikai támogatása erősödjön a békeműveletek tekintetében. A javaslatokat 2023-ban egy *Új Békeprogramban* (New Agenda for Peace)⁶ foglalta össze, amely a békefenntartási pozíciók gyengülésének megállítását szolgálta: a globális kockázatok és a megosztottság megelőzését, erőteljesebb tagállami hozzájárulást, a konfliktuskezelés és békefenntartás hatékonyabb végzését, a béké-kikényszerítés feltételrendszerének megteremtését, új békefenntartási formák bevezetését, továbbá a globális biztonsági kormányzás javítását. Az elért eredményekről minden évben jelentést készítenek, hogy segítsék a soron következő évi akcióterv elkészítését.⁷

Az ENSZ békefenntartás reformjai

1992 Békeprogram (Agenda for Peace)
1995 Kiegészítés a programhoz
2000 Brahimi-jelentés
2005–2007 Konceptcionális és szervezeti fejlesztések
2009 Új Horizont program
2015 HIPPO-jelentés
2017 Cselekvés a békefenntartásért (A4P)
2021 Cselekvés a békefenntartásért Plusz (A4P+)
2023 Új Békeprogram (New Agenda for Peace)

1. ábra Az ENSZ békefenntartási reformjai
(Szerkesztette a szerző)

Forrás: <https://peacekeeping.un.org/en/reforming-peacekeeping>

A nyilvánosság azonban nem segített, a globális környezet változásai próbára tették az ENSZ alkalmazkodóképességét a romló globális biztonsági környezethez. A mai békeműveletek nagyobb kihívásokkal teli környezetben működnek, mint 2015-ben, a HIPPO-jelentés

³ Mindkét főtitkár nemzetközi bizottságokat, ún. paneleket hozott létre az ENSZ béketevékenységének felülvizsgálatára. Kofi Annan Lakhdar Brahimi ENSZ-főtitkárhelyettest (volt algériai külügyminisztert) 2000 márciusában bízta meg az ENSZ-békefenntartás helyzetének áttekintésével. A bizottság féléves munkával összeállított egy részletes jelentést (74 oldal) és javaslatcsomagot a békeműveletek hatékonyságának javítására, amit a millenniumi ENSZ Közgyűlés és Biztonsági Tanács 2000. augusztus 21-én jóváhagyott. 14 évvel később Ban Ki Mun főtitkár egy újabb magas szintű bizottságot (High Level Independent Panel on Peace Operations – HIPPO) állított fel a Nobel-békedíjas Jose Ramos-Horta, Kelet-Timor korábbi elnökének vezetésével, amely további változtatásokra hívott fel az „Erőink egyesítése a békéért” című részletes (104 oldal) jelentésben. A javaslatokat az ENSZ Közgyűlés 2015. november 3-án, a Biztonsági Tanács pedig november 20-án fogadta el.

⁴ Az ENSZ Közgyűlés az első békemisszió (ENSZ Fegyverzet-ellenőrző Szervezet – UNTSO) indítása (1948. május 29.) alkalmából május 29-ét a Békefenntartók Nemzetközi Napjának nyilvánította, amikor megemlékeznek a békefenntartásban részt vevő katonákról, rendőrökről és civilekről.

⁵ Secretary General's Remarks 28 March, 2018.

⁶ A New Agenda for Peace. 20 July 2023.

⁷ Action for Peacekeeping +, Sixth Progress Report.

jóváhagyásakor: a Biztonsági Tanács megosztottabb, mint a korábbi évtizedben, a gyengülő támogatás súlyos pénzügyi korlátokat hozott a végrehajtásban, illetve egyes kedvezőtlen jelenségek (műveletek bezárása, növekvő személyi veszteségek) megkérdőjelezték az ENSZ legitimitását. Ezért a békefenntartás jövőjéről szóló politikai vitákban már új követelmények fogalmazódtak meg:⁸ az ENSZ-főtitkárnak – a már elfogadott *Új Békeprogram* és a *Szerződés a jövőért* (Pact for the Future) dokumentum,⁹ valamint az ENSZ80 kezdeményezés alapján egy *világos jövőképet* kell megfogalmaznia, amely a most változó világrendben vezérli majd a békefenntartást. Úgy tűnik azonban, hogy ez a feladat már a 2026 végén megválasztandó új főtitkára vár.

AZ ENSZ BÉKEFENNTARTÁS MAI JELLEMZŐI

A békefenntartás lényege nem változott az elmúlt három évtizedben, az alapelvek – még ha az interpretációjuk finomodott is –, továbbra is érvényesek: (1) a semlegesség; (2) az érintett felek beleegyezése; (3) az erő használata, amely elsősorban az önvédelmet és a mandátum teljesítésének védelmét szolgálja. Viszont alapvetően megújult a békefenntartó tevékenység mérése, jellemzőinek értékelése és bemutatása. *Legfontosabb paraméternek a missziókat tartják, bár e területen is újabb és újabb indikátorok kerülnek be az összehasonlítás témakörébe.* A világszervezet 1948-tól regisztrálja a műveleteket; pontosan lehet tudni, hogy az *elmúlt 77 évben 71 műveletet indítottak. 2026 elején 11 operációt irányít a Békefenntartó Műveletek Főosztálya (DPKO), amelyből öt misszió Afrikában, egy művelet Ázsiában, kettő operáció Európában, három misszió pedig a Közel-Keleten zajlik* (2. ábra). Békefenntartási műveletek mellett 13 politikai misszió is működik öt kontinensen.

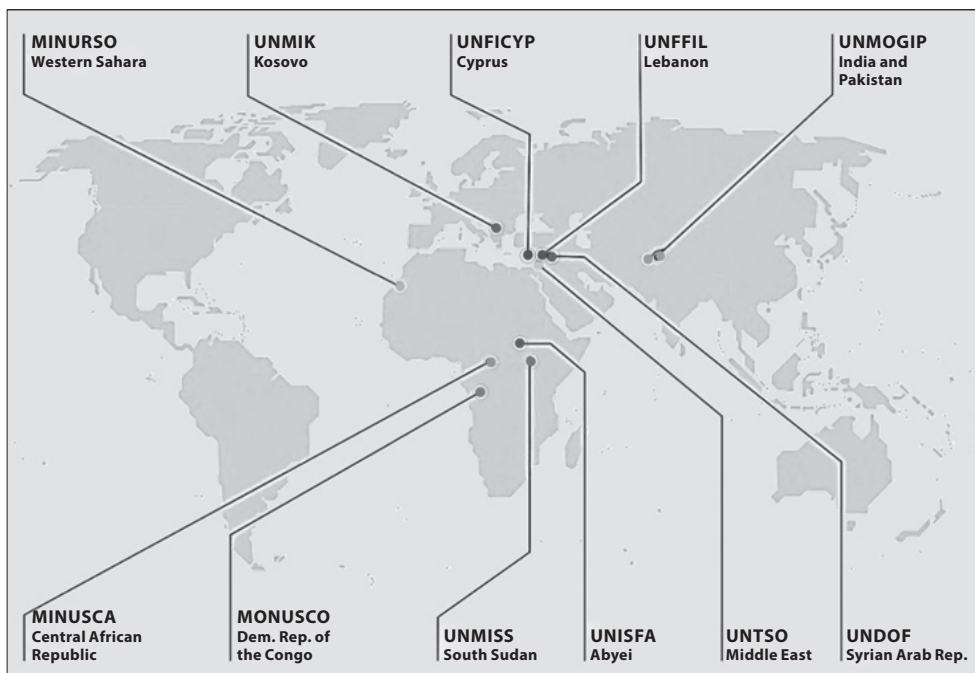
A 11 misszióból az UNTSO (Közel-Kelet stabilizációjának segítése) és az UNMOGIP (Tűzszünet megfigyelése Jammu [Pakisztán] és Kasmír [India] között) a két legrégebbi, klasszikusan *első generációs műveletek*, amelyek végigkísérték az elmúlt 78 évet. Az UNDOF, az UNFICIP, az UNIFIL az 1960–70-es években indultak, a békeműveletek első nemzedékének érettebb változatát képviselik. E missziók száma csökkenni fog, hiszen az ENSZ BT – az Egyesült Államok javaslatára – már döntött (ENSZ BT 2790 /2025/ határozata) az UNIFIL bezárásáról 2026. december 31-vel.¹⁰ A MINURSO, az UNMIK a *második generációhoz* tartozó missziók, amelyeket még nem sikerült lezárni. Az új évezredben indult operációk többsége már *harmadik generációs műveletnek* számít (UNMISS, UNISFA). A 2010-es években létrejött missziók egy része viszont már a *negyedik generációs békefenntartáshoz* sorolható a mandátum sokrétűsége, a feladatok bonyolultsága, a nem mindig barátságos műveleti környezet, valamint az erők összetétele alapján (MINUSCA, MONUSCO, MINUSMA – ez utóbbi 2023-ban megszűnt).

A mai műveletek közül a legnagyobb misszió (MINUSCA) a Közép-afrikai Köztársaságban zajlik, amely 2014-től látja el a civilek védelmét és a béke stabilizálását. Jelenlegi létszá-

⁸ Russo et al. 2025.

⁹ Az ENSZ Közgyűlés 2024. szeptember 24-én fogadta el a „Szerződés a jövőért” dokumentumot, amelynek két melléklete van: az egyik a globális digitális megállapodást (Global Digital Compact) fogalmazta meg, a másik pedig a „Nyilatkozat a jövő generációiról” (Declaration on Future Generation) című koncepciót mutatja be.

¹⁰ A döntésben fontos szempont volt, hogy 47 év után nehéz már interim, vagyis ideiglenes, megoldásról beszélni. Az UNIFIL-erők kivonása 2027. január 1-jétől fokozatosan és biztonságosan fog megtörténni, és várhatóan 6-12 hónapot fog igénybe venni. A biztonsági helyzet azonban csak akkor lesz stabil, ha a libanoni állam át tudja venni az ellenőrzést a határ felett. Ellenkező esetben a határ menti térség stabilitása sokkal sérülékenyebb lesz, amit a Hezbollah–Izrael-viszony aktuális hőfoka fog meghatározni. UN News, 28 August 2025.

2. ábra ENSZ-békeműveletek (2025. június)

Forrás: https://peacekeeping.un.org/sites/default/files/peacekeeping_fact_sheet_june_2025_english.pdf

Rövidítések: MINURSO: ENSZ Nyugat-szaharai Népszavazási Missziója; UNMIK: ENSZ Ideiglenes Adminisztratív Missziója Koszovóban; UNFICIP: ENSZ Ciprusi Békefenntartó Erő; UNIFIL: ENSZ Ideiglenes Libanoni Haderő; UNMOGIP: ENSZ Katonai Megfigyelő Csoportja Indiában és Pakisztánban; UNDOF: ENSZ Csapatsétválasztási Megfigyelő Erő; UNTSO: ENSZ Fegyverszüneti Ellenőrző Szervezete; UNISFA: ENSZ Ideiglenes Biztonsági Erő Abzejben; UNMISS: ENSZ Missziója Dél-Szudánban; MONUSCO: ENSZ Stabilizációs Missziója a Kongói Demokratikus Köztársaságban; MINUSCA: ENSZ Multidimenziós Integrált Stabilizációs Missziója a Közép-afrikai Köztársaságban

ma 18 579 fő, amely érdekes módon meghaladja az ENSZ BT által jóváhagyott létszámot a feladat bonyolultsága miatt. A missziókban jelenleg több mint 66 ezer fő (3. ábra) szolgál, továbbá jelentős számú haditechnikai eszköz segíti a 121 országból érkezett békefenntartók munkáját. A rendőrségi és katonai szakértők, igazságügyi és egészségügyi dolgozók száma 10 953 fő. Folyamatosan nő a női békefenntartók száma is a missziókban, 2022-ben a civilek 43%-át, a rendőrök 14%-át és a katonák 6%-át nők alkották.¹¹ Az ENSZ vezetése az átfogó genderpolitika jegyében folyamatosan növeli a nők létszámát: jelenleg 6808 fő (4781 egyenruhás, 1937 civil) szolgál a missziókban. 2028-ra új ambíciócélokat határoztak meg: a katonanőknél az egyedi beosztásokban 25%-ot, az alegységeknél 15%-ot, a rendőröknél és polgári munkakörökben (pl. igazságügyi, szociális, gender stb.) pedig ugyanezen kategóriákban 30–35%-ot, illetve 20%-ot határoztak meg. Ezek erős követelmények, hiszen

¹¹ Women in Peacekeeping.

2025-ben a katonáknál 20%-ot, illetve 5%-ot, a rendőröknél 31 és 15%-ot értek el, egyedül a civil pozícióknál haladták meg (42%) az előírt normákat.¹²

Békefenntartó erők száma összesen (fő)	66 574 (100%)
Katonai állomány (csapatkontingens, szakértők, törzstisztek)	52 762 (79%)
Rendőri állomány	5 425 (8%)
Polgári személyzet (nemzetközi és helyi)	7 266 (11%)
ENSZ-önkéntesek	1 121 (2%)
Az egyenruhás állományhoz hozzájáruló országok száma	121

3. ábra Az ENSZ békefenntartó erők összetétele (2025. október 31.)

Forrás: https://peacekeeping.un.org/sites/default/files/peacekeeping_fact_sheet_october_2025_english_revision_1.pdf

A békefenntartás nehézségeit mutatja, hogy a világszervezet már nem gyűjti a nagy globális adatokat, a statisztika csak csökkenő teljesítményről tudna számot adni. Utoljára a békefenntartás 70. évfordulójára összesítették az elvégzett munkát jellemző információkat. Akkor a békefenntartási missziók mintegy 100 millió főnek nyújtottak biztonságot és humanitárius támogatást 7 millió km² nagyságú válság sújtotta övezetben. 600 emberi jogi szakértő foglalkozott a civil kapcsolatok, a gender és a gyermekek helyzetének javításával. 8500 fő munkálkodott a jogrend megerősítésén és a biztonsági szektor reformján. 215 ezer fő volt a kedvezményezettje a leszerelés, a civil életbe való visszatérés és a reintegrációs (Disarmament, Demobilization, and Reintegration – DDR) programoknak. 12,2 millió férfit, nőt és gyermeket készítettek fel veszélyhelyzetekben alkalmazandó biztonsági rendszabályokra. 2,4 millió aknát és visszamaradó harcanyagot semmisítettek meg.¹³

Ma ezek a mutatók többségében rosszabbak, mint nyolc éve. A missziók száma csökkent (2018-ban 16 misszióban 125 ezer fő szolgált), így a parametrikus adatok (válságövezeti terület, a konfliktusrendezésben érintett lakosság száma stb.) nagysága is kisebb. A DDR-tevékenységek jelentősen visszaszorultak, mivel a nagy multidimenziós missziók száma kevesebb lett.¹⁴

A békefenntartók továbbra is részt vesznek a robbanótestek felszámolásában, de adatok csak a Közép-afrikai Köztársaság (MINUSCA) és Libanon (UNIFIL) területén végzett aknamentesítésről (226 439 m², 1800 m²) találhatók a missziók éves jelentésében. Az UNIFIL megszűnésével ez a teljesítménymutató is kisebb lesz. A békefenntartók továbbra is elsődleges szereplők a civilek védelmében, főleg a Közép-afrikai Köztársaságban (MINUSCA) és Dél-Szudánban (UNMISS). A civil komponens aránya nőtt, elsősorban a védelem, emberi jogok és mediáció területén. A jogállamisági és a biztonsági szektor (Security Sector Reform – SSR) erősítésének feladatai továbbra is a multidimenziós missziók fő pillérei, különösen a MINUSCA, UNMISS és MONUSCO esetében. Tehát a békefenntartást ma kevesebb misszió, kisebb erők és nagyságrendek, gyengülő logisztikai támogatás, valamint csökkenő DDR-és SSR-programok jellemzik, egyedül a civilek védelme és a politikai mediáció területén

¹² Uniformed Women in Peace Operations.

¹³ UN Peacekeeping factsheets 2018.

¹⁴ 2025 Report of the Secretary-General on Assistance in Mine action.

sikerült jobb eredményeket elérni. Mindez nem kecsegtet semmi jóval a békefenntartás közelgő 80. évfordulója (2028) előtt, különösen, ha számba vesszük a közeljövő lehetőségeit.

A BÉKEFENNTARTÁS FINANSZÍROZÁSI PROBLÉMÁI

Napjainkban az ENSZ-békefenntartás több komoly kihívással néz szembe, amelyek közül első helyen a missziók finanszírozásának problémáját kell kiemelni. Sajnálatos módon a globális gazdasági és pénzügyi nehézségek, az Egyesült Államok részleges kivonulása a műveleti finanszírozásból nem növelik a tagállamok támogatási kedvét. A négy éve folyó orosz–ukrán háború pedig átpriorizálta a Nyugat támogatási politikáját, Ukrajna katonai támogatása hatalmas forrásokat igényel. Bár a globális katonai kiadások jelentősen megugrottak (a Stockholmi Nemzetközi Békekutató Intézet szerint a 2024. évi kiadások elérték a 2718 milliárd dollárt),¹⁵ az ukrán honvédelmi háború támogatásának erőfeszítései mellett az ENSZ-műveletek problémái háttérbe szorultak. Mindezek pedig egyre kiszámíthatatlannabbá teszik a békefenntartás pénzügyi biztosítását, különösen nagy nehézségek vannak a nagy létszámú többdimenziós békeműveletek finanszírozásával.

Az ENSZ-műveletek finanszírozásának legnagyobb ellentmondása abban rejlik, hogy *amíg a békefenntartó műveletek létrehozásáról, fenntartásáról és bővítéséről az ENSZ BT határoz, a missziók finanszírozása valamennyi ENSZ-tagállam felelőssége*. Az Alapokmány 17. cikke előírja, hogy minden tagállam jogilag köteles befizetni a békefenntartási költségvetésbe a Közgyűlés által meghatározott részesedését. Ha ezt valamelyik ország két éven keresztül elmulasztja, elveszíti szavazati jogát. A befizetés nagyságát a tagállamok által létrehozott összetett képlet alapján határozzák meg, amely figyelembe veszi a tagállamok viszonylagos gazdasági jólétét, gazdasági-pénzügyi lehetőségeit, katonai képességeit. A Biztonsági Tanács öt állandó tagjának (P5) mindig nagyobb részt kell fizetnie, mint a többi tagállamnak, mivel különleges felelősségük van a nemzetközi béke és biztonság fenntartásában. A legnagyobb problémát az Egyesült Államok ENSZ-politikájának megváltozása jelenti, mert Washington 2017-től fokozatosan csökkenti a Békeműveleti Főosztály (DPKO) költségvetési támogatását,

amely már az elmúlt években több művelet – idő előtti – bezárását eredményezte. A békeműveletek tagállami támogatása általában is folyamatosan gyengült az 2014/2015-ös pénzügyi évtől kezdve (az ENSZ pénzügyi év minden évben július 1-jétől a következő év június 30-áig tart), amely a 2018/2019-es amerikai pénzek visszavágását követően tovább romlott. Mivel számos tagállam nem teljesítette időben vagy teljes mértékben a pénzügyi kötelezettségek befizetését – köztük a BT állandó tagjai sem –, az ENSZ 2024 végén már 1,5 milliárd dollár hiánnyal küzdött, ami az elmúlt évek legnagyobb költségvetési deficitje volt. A 2024/2025. évi költségvetés az előző pénzügyi évhez viszonyítva 8,2%-kal csökkent, pedig két misszió

A 10 legnagyobb finanszírozó ország

USA	26,95%
Kína	18,69%
Japán	8,03%
Németország	6,11%
Egyesült Királyság	5,36%
Franciaország	5,29%
Olaszország	3,19%
Kanada	2,63%
Dél-Korea	2,57%
Oroszország	2,29%

4. ábra A 10 legnagyobb finanszírozó ország
(Szerkesztette a szerző)

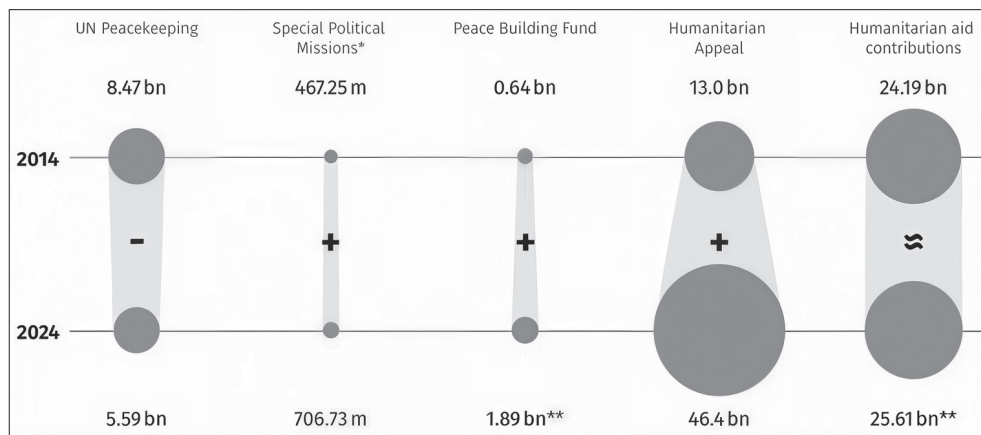
Forrás: <https://peacekeeping.un.org/en/how-we-are-funded>

¹⁵ Trends in World Military Expenditure... 2025.

(UNTSO, UNMOGIP) működtetése nem is a DPKO-költségvetéséből, hanem a világszervezet általános költségvetéséből valósul meg. A tendencia a 2025/2026-os pénzügyi évben is folytatódik, a Közgyűlés által jóváhagyott költségvetés 5,6 milliárd dollár lett, ami a korábbi évhez képest 4%-kal (21 millió dollár) kevesebb.¹⁶

A kéksapkás és kéksisakos békefenntartókat a saját kormányaik fizetik, az ENSZ pedig az államoknak minden év július 1-jén 1428 dollárt visszatérít a Közgyűlés által jóváhagyott általános díjszabás szerint, amelynek összege 2019 óta nem változott. Az ENSZ ugyancsak megtéríti a tagállamoknak a felszerelés, a technikai eszközök költségeit is. A rendőrséget és más polgári személyzetet az egyes műveletekhez létrehozott külön békefenntartó költségvetésből fizetik ki. Az 5. ábra mutatja, hogy békefenntartási tevékenységek közül a politikai missziók és a Békeépítő Alap költségvetése nőtt, a hagyományos békefenntartás forrásai 2,88 milliárd dollárral csökkentek. Ugyanakkor a humanitárius költségigények közel négyszeresére növekedtek, a valóságos hozzájárulás viszont csak 5,8%-kal (1,42 milliárd dollár) emelkedett. Ezen az „ördögi körön” szeretne változtatni Donald Trump amerikai elnök „Béketanács” (Board of Peace – BoP) koncepciója, amikor ENSZ BT felhatalmazás alapján¹⁷ a meghívott tagállamoktól egy-egy milliárd dollár befizetést kér tagsági díjként Gáza újjáépítésére.¹⁸

A finanszírozási problémákat a világszervezet vészhelyzeti hitelfelvételekkel, tartalékok felhasználásával és külön számlákról történő utalásokkal oldja meg, különösen a kritikus programok fenntartása érdekében alkalmazza ezeket az unortodox megoldásokat. A rövid távú megoldások azonban veszélyeztetik az ENSZ-békekezdeményezések fenntarthatóságát, csökkentik a kitűzött célok és megtervezett hatások elérésének lehetőségét, gyengítik a nemzetközi szervezet küldetéseit alátámasztó multilaterális szellemet.

5. ábra ENSZ béketevékenység finanszírozása (2014–2024)¹⁹

Megnevezések: ENSZ-békefenntartás, Különleges politikai missziók, Békeépítő Alap, Humanitárius költségigény, Humanitárius segélyezési hozzájárulás

¹⁶ Mishra 2025.

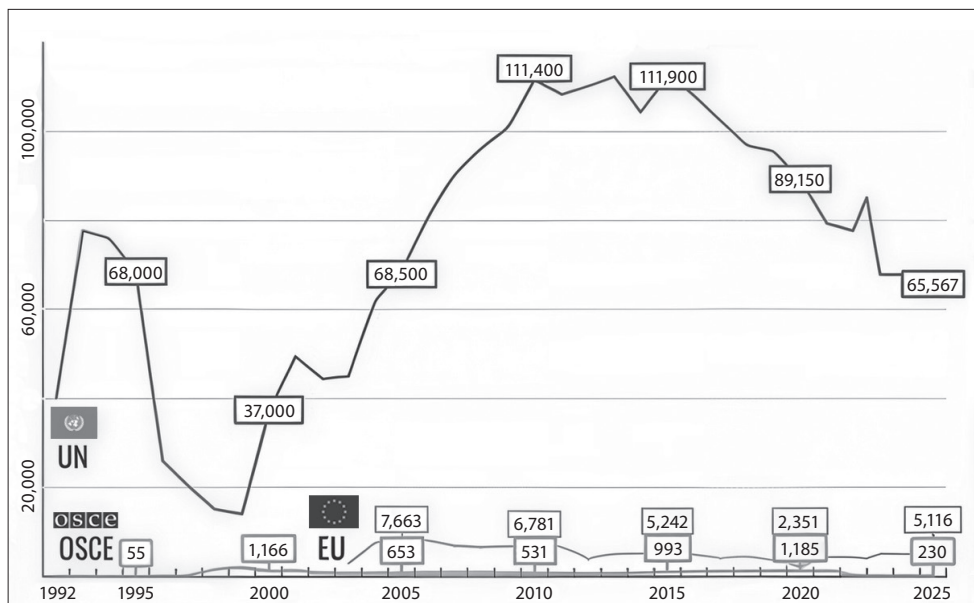
¹⁷ Resolution 2803 (2025).

¹⁸ A Béketanács a begyűjtött pénzből tervezi finanszírozni a BoP apparátusát, a palesztin regionális adminisztrációt (National Committee for the Administration of Gaza – NCAG), a Nemzetközi Stabilizációs Erőket (International Stabilization Force – ISF) és az övezet 3–5 év alatti újjáépítését.

¹⁹ Hansen et al. 2025, 12.

Bár a „szükségmegoldások” lehetővé teszik a célzott projektek támogatását, de ugyanakkor függőségeket is okoznak, a világszervezetet nemkívánatos politikai befolyásnak teszik ki. Tovább bonyolítja a helyzetet, hogy közben a donorok egyre inkább az önkéntes, költségvetésen kívüli hozzájárulások felé fordulnak (bár a felajánlások itt sem elegendőek), amelyeket szigorúan meghatározott célokra, elkülönítetten tartanak nyilván. A 6. ábra ezt az ellentmondásos trendet mutatja be, hogy amíg a békefenntartási költségvetés 10 év alatt 2,88 milliárddal (35%) csökkent, az olcsó politikai missziók költségvetése 34%-kal (239,5 milliárd dollárral) növekedett. Majdnem háromszorosára nőtt a Békeépítő Alap (PBF) pénzügyi állománya, 6%-kal emelkedett a humanitárius segélyezés alapja is, de mégis a szükségletekhez képest e területen is 55%-os elmaradás van. A költségvetés csökkenése az ENSZ vezetését a helyzet felülvizsgálatára kényszerítette, új javaslatokat dolgoztak ki a béketeremtő tevékenységek finanszírozására, illetve régóta fennálló pénzügyi hiányok kezelésére. A Közgyűlés a 2023. decemberi 78/257. számú határozatával²⁰ egy *többéves békétámogató külön számlát* hozott létre, amely a Békeépítő Alap finanszírozási mechanizmusaként szolgál. Emellett 2025. január 1-jétől jóváírt egy 50 millió dolláros keretet is a békeépítési számlára. Ez a kezdeményezés azt célozza, hogy segítsen a békefenntartás kiszámítható és fenntartható finanszírozásában, megerősítse az ENSZ beavatkozó képességét a kritikus helyzetekben.

Mindez azonban az általános finanszírozási nehézségeken nem segít, a pénzügyi kihívások kezelésében meg kell szüntetni a lehetőségek és képességek között meglévő – ahogyan Simai Mihály nevezte –, „szakadékokat”.²¹ Ezért a Közgyűlés most azzal kísérletezik, hogy megváltoztatja a 2025/2027 évekre a befizetési arányokat:²² az új határozat szerint a

6. ábra Globális békeműveletek (1992–2025)

Forrás: ZIF World Map Peace Operations, 2025–2026

²⁰ Resolution adopted by the General Assembly on 22 December 2023.

²¹ Simai 2019, 22., 24.

²² Implementation of General Assembly resolutions 55/235 and 55/236.

P5 tagállamok teherviselése a jelenlegi 58,6%-ról 61,7%-ra növekszik, de valamennyi kategóriában (B–J.) erősítették a „tehetősebb” államok befizetési kötelezettségeit (az F. szinten lévő Magyarország hozzájárulása például 0,0684%-ról 0,0892%-ra növekszik). Különösen a BT-tagok között lett nagy az átrendeződés, mert a fő teherviselők közül Kína hozzájárulása a jelenlegi 18,6%-ról 23,7%-ra emelkedik, amíg az Egyesült Államok befizetése 26,9%-ról 26,1%-ra csökken.

A békefenntartási költségvetés növelésére mindenképpen szükség van, mert az ENSZ nemzetközi válságkezeléshez történő hozzájárulása a 2010. évi 111 400 főről 2025-re 66 574 főre csökkent. Ez 1007 fővel kisebb mutató, mint a cikk első felében bemutatott adat, ami a két különböző időpontban (október 31., december 31.) történt felmérési eredményből fakad. Ugyanakkor rámutat arra, hogy a 2025. IV. negyedévben tovább csökkent az ENSZ-missziókban szolgáló békefenntartók száma. Bár a világszervezet még így is a globális békeműveletek (118 259 fő) *legnagyobb játékos*a (az erők 55%-át az ENSZ adja), amelyet az Afrikai Unió és a regionális afrikai szervezetek 28%-os (33 383 fő) hozzájárulása követ. A többi nemzetközi szervezet (az EU, a NATO és az EBESZ) szerepe a globális békefenntartásban sajnos jelentősen csökkent.²³

Az ENSZ pénzügyi megerősítése azonban *rövid távon nem javítja* majd a békefenntartás pénzügyi kondícióit, mert az Egyesült Államok – a legutóbbi missziós kudarcokra (MINUSMA – Mali; UNIFIL – Libanon; MONUSCO – Kongói Demokratikus Köztársaság) hivatkozással – teljesen új rendszerben kívánja biztosítani a 2025/2026. évi békefenntartási költségvetést.²⁴ Egy új pénzügyi alapot hoznak létre 2,1 milliárd nagyságrendben, amelyet az ENSZ-szervek nem kapnak meg közvetlenül, hanem elsődlegességgel lehívhatnak (America First Opportunities Fund – AIOF) saját céljaiknak megfelelően. A gyakorlati megvalósításról még viták zajlanak az amerikai adminisztráció és az ENSZ között, a javaslat azonban tovább gyengíti a szervezetet, nemcsak a kisebb összeg miatt (ez idáig 2,7 milliárd dollár volt az amerikai hozzájárulás), hanem azért is, mert a pénzzel a világszervezet nem tud önállóan gazdálkodni, állandó kérelmező szerepkörbe lesz beszorítva Washington felé. Az Egyesült Államok így is közel 1,6 milliárd dollárral (2024-ben 827 millió, 2025-ben 767 millió dollár adósságot halmozott fel) tartozik a világszervezetnek, ami nagyon megnehezíti a szervezet rendeltetés szerinti működését.²⁵ Ez a finanszírozási változás már *leképeződése Donald Trump elnök új világszervezeti politikájának*, melynek keretében az USA 31 ENSZ-szervezetből kilép²⁶ (a Békeépítő Bizottság, a Békeépítő Alap, a Gazdasági és Szociális Ügyek Hivatala mellett az Egészségügyi Világszervezetből, az Éghajlatváltozási Keretegyezményből stb.). Emiatt számos ENSZ-szervezet „túlélési üzemmódra” kényszerül, a humanitárius segélyezés 17 milliárdról 2 milliárd dollárra visszavágott összege pedig drasztikus döntésekre kényszeríti a New York-i központot. Fájdalmasan érintette az ENSZ különböző programjait az USA Nemzetközi Fejlesztési Ügynökség (USAID) 2025. évi bezárása is, hiszen az amerikai szervezet világszerte felügyelte sok millió ember (a Zif Kutatóközpont adatai szerint 2025-ben 305 millió fő szorult humanitárius segélyre, 104 millió fő pedig ideiglenes elhelyezésre) programjait (víz-, élelmiszer-ellátás, egészségügyi programok, menekülttáborok ellátása) Szudánban, Dél-Szudánban, Szíriában, Szomáliában, Haitin és más országokban, támogatta az ún. zöld forradalmat, a földművelés korszerűsítését, a szegénységből történő kitorés lehetőségeit. A Fehér Ház a korábbi segélyezési politikáját – hasonlóan a békefennt-

²³ Peace Operations 2025/2026.

²⁴ Landay–Pamuk 2025.

²⁵ United Nations presses for answers on... 2026.

²⁶ These are the 66 global... 2026.

tartáshoz – egy új programmal, az ún. America First (Amerika az első) segélyezési koncepcióval váltja fel. Sok nehézség várható addig, amíg az új amerikai segélyezési koncepció gördülékenyen működni fog.

MAGYARORSZÁG RÉSZVÉTELE AZ ENSZ-BÉKEFENNTARTÁSBAN

A rendszerváltozás után a magyar biztonság- és védelempolitika a nemzetközi béke fenntartását és az európai stabilitás erősítését tűzte ki egyik fontos célként, amelynek elérésére békefenntartás szempontjából elsősorban az *ENSZ-műveletek* jöttek számításba.²⁷ Az ENSZ-békefenntartásban a Magyar Honvédség 1988-tól vesz részt. Az 1990-es évek első felében hazánk kisebb létszámú, néhány fős, főleg megfigyelőkből álló kontingensekkel vett részt az ENSZ misszióiban (Irak-Kuvait, Angola, Uganda, Mozambik²⁸ stb). 1995-ben a kormány már fegyveres alakulatot küldött nemzetközi békemissziókba (Sínai-félsziget, Ciprus, a volt Jugoszlávia utódállamai). Azóta a magyar részvétel az ENSZ, a NATO, az EU és az EBESZ által vezetett missziókban folyamatos, de néhány alkalommal ad hoc koalíciós műveletben is részt vettünk. A 2000-es évek elején a különböző nemzetközi missziókhoz történő hozzájárulás 1000 fő körül stabilizálódott, és az volt a szándék, hogy az erők mintegy 10%-ban ENSZ-missziókban vegyenek részt. A NATO-tagságot követően azonban egyre nehezebb volt ezt az arányt fenntartani: 2015-ben távoztak 20 év után a magyar békefenntartók az egyiptomi Sínai-félszigetről, 2018-ban pedig Ciprusról tért véglegesen haza a magyar csapatkontingens. 2025 januárjában 35 katona (nyolc szakértő, hat törzstiszt, 21 fős kontingens [egy fő katonanő]) szolgált az ENSZ-ben, amellyel 67. helyen vagyunk a 121 békefenntartót biztosító ország sorrendjében.²⁹ Hozzá kell tenni, hogy Magyarország ENSZ-hozzájárulásán nemcsak katonai, hanem a rendőri (jelenleg hét rendőr teljesít missziós szolgálatot) *részvétel is kell érteni*, amihez alkalmanként civil hozzájárulást is hozzá kell számolni.³⁰ Sajnos nincs olyan kormányzati szerv, amely hazánkban valamennyi hozzájárulási formát regisztrálná és nyilvántartaná.

Ha a magyar (katonai és rendőri) hozzájárulás ENSZ-statisztikáit böngésszük, nagyon sok érdekes adatot találhatunk. 1990-ben 15 fővel értük el a legjobb helyezést (23. hely) a hozzájáruló országok közül, 2018-ban pedig – az UNFICYP-ből való jelentős kivonulás miatt – a leggyengébb (86. hely) pozícióba kerültünk. Igaz, a három évtized alatt sok minden megváltozott, az ENSZ-hozzájáruló országok száma gyakorlatilag megháromszorozódott, a magyar ENSZ-en kívüli békefenntartói igény (EBESZ, NATO, EU) is többszörösére nőtt. Az adatok szerint Magyarország 2005-ig jól teljesített a világszervezetben, folyamatosan az első 50 országban foglalt helyet. Ezt követően azonban a létszám 100 fő alá esett, ami a korszoki jelenlét megerősítésével függött össze, ezért aztán lecsúsztunk a 64. helyre. Amikor pedig már nem ambicionáltuk az ENSZ-hozzájárulásokat, erősorrendünk a 64. és 72. hely között mozgott, attól függően, hogy a többi tagállam milyen vállalásokat tett. Az UNIFIL 2021-ben történő megerősítésével újra visszakapaszkodtunk a középmezőnybe, de a misszió

²⁷ Szenes et al. 2019.

²⁸ Boldizsár 2025, 356–358.

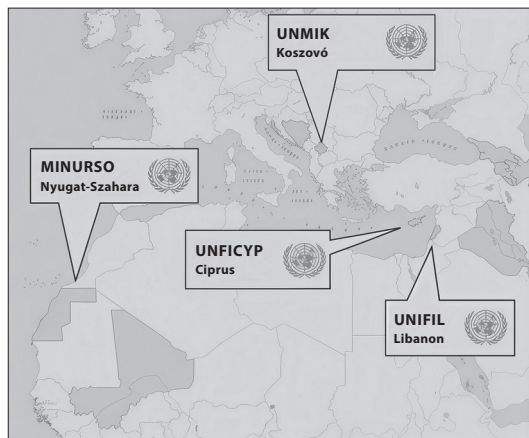
²⁹ Contribution of Uniformed Personnel... 2025.

³⁰ Az ENSZ-szakirodalom különbséget tesz a katonai erőt felajánló országok (Troop Contributing Nation – TCC) és a rendőri erővel hozzájáruló országok (Police Contributing Country – PCC) között, illetve más-más szakkifejezést használ a katonai erők alkalmazásának szabályaira (Rules of Engagement), mint a rendőri erők használatának kérdéseire (Directive on the Use of Force).

megszűnésével ismét visszakerülünk a „lemaradók” csoportjába. Pedig a világszervezeti adatok elemzése azt mutatja, hogy egy kétszáz fős ENSZ-hozzájárulással Magyarország tartósan az első 50 ország között lehetne, amellyel egyúttal visszanyernénk az 1990-es években élvezett jó térségi helyezést, mert már nagyon leszakadtunk a szomszédos országok többségétől (pl. Szerbia a 38. helyen van [270 fő]; Szlovákia 52. [248 fő], Ausztria 52. [175 fő]). Ez annál is inkább reális cél lehetne, mert a NATO- és EU-missziók száma tartósan stagnál, több lehetőség lenne ENSZ-feladat vállalására.

Az elmúlt évek átszervezése során a Magyar Honvédség ENSZ „központja”, az *MH Békétámogató Kiképző Központ* (MH BTKK) átalakult *MH Katonai Továbbképző Központtá*. Bár a nemzetközi ENSZ-kiképzéseit továbbra is tartja (pl. a nemzetközi katonai megfigyelői tanfolyamot [IMOC]), a kiképzés fókuszsa kiszélesedett a NATO és EU irányába, elveszítette ENSZ-fókuszát a közel 25 éves intézmény. Azért bízni lehet abban, hogy az új szervezet megőrzi az ENSZ előretolt „világítótornya” funkciót, tovább erősíti a Magyar Honvédségben a világszervezet céljait, értékeit, feladatait és eszmeiségét.

A Magyar Honvédség 2025-ben *négy misszióban* vett részt: az UNFICYP-ben Cipruson, a MINURSO-ban Nyugat-Szaharában, UNIFIL-ben Libanonban és az UNMIK-ben Koszovóban. Még ez a kisszámú jelenlét is három kontinensen történő békefenntartási hozzá-

7. ábra A Magyar Honvédség részvétele ENSZ-missziókban (Szerkesztette a szerző)

járulást jelent. A MINURSO-ban 7 fő katonai megfigyelő végzi a tűzszüneti megállapodásban és katonai egyezményekben foglalt követelmények betartásának ellenőrzését. Az UNIFIL-ben 16 fő látja el az erők megóvásával kapcsolatos járőrözési feladatokat egy lengyel század kötelékében. Az UNMIK-ben 2022-től veszünk részt egy fővel, aki az ENSZ BT határozata alapján más koszovói nemzetközi szervezetekkel (KFOR, EBESZ, EULEX) végzi az együttműködési és koordinációs feladatokat. Az UNFICYP-ben 11 fő látja el a szolgálatot törzsbeosztásokban, és végrehajt katonai rendészeti feladatokat.

BEFEJEZÉS

Az ENSZ 80. születésnapja nehéz helyzetben találta a világszervezet egyik legfontosabb területét, a békefenntartást. A kéksapkások és kéksisakosok jelenléte (11 művelet), ereje (66 500 fő) és finanszírozása (5,6 milliárd dollár) csökkent a korábbi időszakhoz viszonyítva, ugyanakkor a problémák tovább erősödnek. Pedig 2025/2026-ban továbbra is számos válság és fegyveres konfliktus nehezíti a világ helyzetét, az orosz–ukrán háborútól a szudáni fegyveres összecsapáson át a gázai konfliktusig. Bár António Guterres ENSZ-főtitkár próbált lendületet adni a békefenntartásnak az *Új Békeprogrammal*, az új célokat és feladatokat *nem lehet megvalósítani a tagállamok aktívabb részvétele nélkül*. Az ENSZ béke és biztonság érdekében végzett tevékenysége újra erős nyomás alá került a tagállamok, a megosztott Biztonsági Tanács, a versengő tagállamok és a béke ellenségei részéről. Sajnos Donald Trump

a második elnöki ciklusában is folytatja az ENSZ-t gyengítő politikáját, ismét a nemzeti érdekeket állítja a középpontba, 66 (közte 31 ENSZ) nemzetközi szervezetből való kilépéssel háttérbe szorítja a multilaterális megközelítéseket és együttműködést. Az Egyesült Államok látványosan elfordult az olyan ENSZ-tevékenységektől, mint a humanitárius segítségnyújtás, az egészség javítása, a globális klímavédelem, a sokszínűség vagy a jogállamiság kérdésköre. A világszervezetből való kilépések számos békefenntartáshoz kapcsolódó intézményt közvetlenül is érintenek. Még nem látható, hogy az ENSZ megreformálására irányuló új amerikai kezdeményezések (például a gázai újjáépítést „vezénylő” *Béketanács* [BoP], az America First új segélyezési politika) milyen eredménnyel járnak, miközben a szakpolitikai átalakítás komoly pénzügyi, szervezeti, működési zavarokat okoz, és *legitimitási problémát jelent az Egyesült Nemzetek Szervezetének*. A nehézségek ugyanakkor lehetőséget is jelenthetnek az olyan országoknak (pl. Kína, a globális Dél egyes nemzetállamai), amelyek erősebb befolyást szeretnének szerezni a világszervezetben. Németország például az elmúlt egy évben (2025 februárjától egy évig töltötte be a Békeépítő Bizottság [PBC] elnöki funkcióját) számos olyan erőfeszítést tett a tekintetben, hogy *újabb erőforrásokat, képességeket, kiképzést és partneri megoldásokat szerezzen a békefenntartásnak*. A kezdeményezésekhez Magyarország is csatlakozott, bár egyelőre nem tervez *több kéksapkás katonát* küldeni a békeműveletekbe, új ENSZ Egyetemi Kutatóintézetet fogad be *Kőszegen*,³¹ amely a béke, a biztonság és a jövő technológiáinak nemzetközi kutatását végzi. Az idei ENSZ-főtitkárválasztás és a világ-szervezet vezetésének megújulása jó hatással lehet a nehéz helyzetben lévő békefenntartás ügyére, olyan új kezdeményezéseket hozhat, amelyek segítenek kilábalni a válságból 2028-ig, a békefenntartás 80. évfordulójáig.

FELHASZNÁLT IRODALOM

Akadémiai szakirodalom

- Boldizsár Gábor: *A Magyar Honvédség szerepvállalása az ENSZ mozambiki missziójában (ONUMOZ) 1992–1994*. In: Balogh Lídia et al.: Magyarország az ENSZ-ben: diplomácia, emberi jogok, jelenlét. ELTE HTK Történettudományi Kutatóintézet – Nemzeti Emlékezet Bizottsága, Budapest, 2025, 356–358. <https://doi.org/10.65480/ensz.2025.14> (Letöltés időpontja: 2026. 01. 30.)
- Hansen, Annika S. et al.: *Five trends in UN Peace Operations – And Five Calls to Action*. Zif Study, Center for International Peace Operations, 2025. 01. https://www.zif-berlin.org/sites/zif-berlin.org/files/2025-02/ZIF-Study_5%20Trends%20in%20UN%20PeaceOperations.pdf (Letöltés időpontja: 2025. 12. 15.)
- Peace Operations 2025/2026. ZIF Center for International Peace Operations, 2025. 12. 01. https://www.zif-berlin.org/sites/zif-berlin.org/files/2025-11/ZIF%20Dashboard%20Peace%20Operations_2025-2026.pdf (Letöltés időpontja: 2026. 02. 16.)
- Russo, Jenna et al.: *Ten years after HIPPO: Assessing Progress and Charting the Future of UN Peace Operations*. International Peace Institute, New York, 2025. 07. 08. <https://www.ipinst.org/2025/07/ten-years-after-hippo-assessing-progress-and-charting-the-future-of-un-peace-operations> (Letöltés időpontja: 2026. 02. 20.)

³¹ Hankó Balázs: ENSZ egyetemi... 2025.

- Simai Mihály: *A hetvenöt éves ENSZ és a multilaterális együttműködés jövője a polarizálódó és széteső világban*. Műhelytanulmányok 135. MTA Közgazdaság- és Regionális Tudományi Kutatóközpont, Világgazdasági Intézet, Budapest, 2019. 11. 22. https://real.mtak.hu/104047/1/MT135_201912_Simai.pdf (Letöltés időpontja: 2026. 02. 17.)
- Szenes Zoltán, et al.: *Jubileumi évfordulók: ENSZ-békefenntartás és a Magyar Honvédség*. Honvédségi Szemle, 147. évf. 2019/1., 13–32. https://real.mtak.hu/125159/1/HSZ_2019_147_1_Szenes_Zoltan.pdf (Letöltés időpontja: 2026. 02. 17.)

Dokumentumok

- 2025 Report of the Secretary-General on Assistance in Mine action. UNMAS, 2025. <https://www.unmas.org/en/2025-report-of-secretary-general-assistance-mine-action> (Letöltés időpontja: 2026. 02. 16.)
- Action for Peacekeeping +. Sixth Progress Report. United Nations Peacekeeping, 2025. 02. https://peacekeeping.un.org/sites/default/files/a4p_sixth_progress_report.pdf (Letöltés időpontja: 2025. 05. 04.)
- A New Agenda for Peace. Political and Peacebuilding Affairs, 2023. 07. 20. <https://dppa.un.org/en/a-new-agenda-for-peace> (Letöltés időpontja: 2026. 02. 12.)
- Contribution of Uniformed Personnel to UN by Country and Personnel Type. United Nations Peacekeeping, 2025. 08. 31. https://peacekeeping.un.org/sites/default/files/05_missions_detailed_by_country_89_august_2025.pdf (Letöltés időpontja: 2026. 01. 10.)
- ENSZ Alapokmány – 1956. évi I. törvény az Egyesült Nemzetek Alapokmányának törvénybe iktatásáról. Jogtár. <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=95600001.tv> (Letöltés időpontja: 2025. 05. 02.)
- How we are funded. United Nations Peacekeeping. <https://peacekeeping.un.org/en/how-we-are-funded> (Letöltés időpontja: 2026. 02. 15.)
- Implementation of General Assembly resolutions 55/235 and 55/236. Scale of assessment for the apportionment of the expenses of UN peacekeeping operations. United Nations General Assembly, 2024. 12. 31. <https://docs.un.org/en/A/79/318/Add.1> (Letöltés időpontja: 2026. 02. 10.)
- Peacekeeping Operations Fact Sheet. United Nations Peacekeeping, 2025. 06. 30. https://peacekeeping.un.org/sites/default/files/peacekeeping_fact_sheet_june_2025_english.pdf (Letöltés időpontja: 2026. 02. 20.)
- Peacekeeping Operations Fact Sheet. United Nations Peacekeeping, 2025. 10. 31. https://peacekeeping.un.org/sites/default/files/peacekeeping_fact_sheet_october_2025_english_revision_1.pdf (Letöltés időpontja: 2026. 02. 20.)
- Reforming Peacekeeping. United Nations Peacekeeping. <https://peacekeeping.un.org/en/reforming-peacekeeping> (Letöltés időpontja: 2026. 02. 20.)
- Resolution 2803 (2025) Adopted by the Security Council its 10046th meeting on 17 November 2025. United Nations Security Council, 2025. 11. 17. [https://docs.un.org/en/s/res/2803\(2025\)](https://docs.un.org/en/s/res/2803(2025)) (Letöltés időpontja: 2026. 01. 15.)
- Resolution adopted by the General Assembly on 22 December 2023. 78/257 Investing in prevention and peacebuilding. United Nations General Assembly, 2023. 12. 28. <https://docs.un.org/en/A/RES/78/257> (Letöltés időpontja: 2026. 01. 15.)
- Secretary General's Remarks to Security Council High-Level Debate on Collective Action to Improve UN Peacekeeping Operations. United Nations Peacekeeping, 2018. 03. 28. <https://peacekeeping.un.org/en/secretary-generals-remarks-to-security-council-high-level-debate-collective-action-to-improve-un> (Letöltés időpontja: 2026. 01. 05.)

- Szerződés a jövőért. Pact for the Future: A Vision for Global Collaboration – United Nations – Regional Information Centre for Western Europe, 2024. 11. 28. <https://unric.org/en/pact-for-the-future/> (Letöltés időpontja: 2026. 02. 14.)
- Trends in World Military Expenditure, 2024. SIPRI Fact Sheet, 2025. 04. <https://www.sipri.org/publications/2025/sipri-fact-sheets/trends-world-military-expenditure-2024> (Letöltés időpontja: 2026. 02. 15.)
- Uniformed Women in Peace Operations. United Nations Peacekeeping. https://peacekeeping.un.org/sites/default/files/uniformed_women_in_pk_2022_stats_updated.pdf (Letöltés időpontja: 2026. 02. 12.)
- United Nations presses for answers on UN funding commitments. Aljazeera, 2026. 02. 09. <https://www.aljazeera.com/news/2026/2/9/united-nations-presses-for-answers-on-us-funding-commitments> (Letöltés időpontja: 2026. 02. 12.)
- UN Peacekeeping factsheets. <https://peacekeeping.un.org/sites/default/files/dpko-brochure-2018v17.pdf> (Letöltés időpontja: 2025. 05. 06.)
- Women in Peacekeeping. United Nations Peacekeeping. <https://peacekeeping.un.org/en/women-peacekeeping> (Letöltés időpontja: 2025. 05. 05.)

Médiaforrások

- Hankó Balázs: ENSZ egyetemi intézet alakul Kőszegen. kormány.hu, 2025. 11. 13. <https://kormany.hu/kormanyzat/kulturalis-es-innovacios-miniszterium/hirek/hanko-balazs-ensz-egyetemi-intezet-alakul-koszegen> (Letöltés időpontja: 2026. 02. 18.)
- Landay, Jonathan – Pamuk, Humeyra: *Trump administration proposes scrapping UN Peacekeeping funding*. Reuters, 2025. 04. 15. <https://www.reuters.com/world/trump-administration-proposes-scrapping-un-peacekeeping-funding-2025-04-15/> (Letöltés időpontja: 2025. 05. 12.)
- Mishra, Vibhu: *General Assembly approves \$5.4 billion UN peacekeeping budget for 2025–2026*. UN News, 2025. 07. 01. <https://news.un.org/en/story/2025/07/1165191> (Letöltés időpontja: 2026. 02. 20.)
- Rubio, Marco: Secretary of State Marco Rubio at the Munich Security Conference. United States Department of State, 2026. 02. 14. <https://www.state.gov/releases/office-of-the-spokesperson/2026/02/secretary-of-state-marco-rubio-at-the-munich-security-conference> (Letöltés időpontja: 2026. 02. 15.)
- Unanimously Adopting Resolution 2790 (2025), Security Council Extends Mandate of United Nations Interim Force in Lebanon. 9989th Meeting (PM), SC/16159 Unanimously Adopting Resolution 2790 (2025), Security Council Extends Mandate of United Nations Interim Force in Lebanon | UN Meetings Coverage and Press Releases (Letöltés időpontja: 2026. 03. 05.)
- These are the 66 global organizations the Trump administration is leaving. AP News, 2026. 01. 08. <https://apnews.com/article/trump-administration-global-organizations-un-daaa4c9f459d7a492536a1a4e3b7697c> (Letöltés időpontja: 2026. 01. 14.)